

Sangsvane

Cygnus cygnus

Okn

Whooper swan

Sangsvane yngler på Island, i Skandinavien og Finland og videre østover gennem det nordlige Rusland. En del af ynglebestanden trækker til Vesteuropa for at overvintrere. Islandske sangsvaner overvintrer hovedsagelig på De Britiske Øer (Wernham m.fl. 2002). Sangsvane har ynglet på Færøerne op til det 17. århundrede (Williamson 1970), men er i dag en fåtallig trækgæst om foråret og efteråret.

I plantagen i Tórshavn har stækkede sangsvaner været holdt siden 1960'erne. Det er muligt, at der oprindeligt var tale om vilde svaner, som var syge eller af anden grund ude af stand til at fortsætte deres træk forbi Færøerne. Disse sangsvaner har siden indgået i et forsøg på at genoprette en færøsk ynglebestand. Den 15. maj 2004 klækkede to unger, der imidlertid, omkom, men siden har der været flere succesfulde yngleforsøg (Leivsson 2004). En fritflyvende ung han fra Tórshavn fandt sig en vild hun og har siden 2008 ynglet i Eiði, Eysturoy. I dag er bestanden på fire frit flyvende par og cirka 20 ikke-ynglende fugle (J-K.Jensen, personlig observation).

Mærknings- og genmeldingsdata

I alt er seks sangsvaner ringmærket på Færøerne (fig. 2), den første på Mykines i 1964. I vinteren 1998 landede fem ungfugle på søen i Eiði, Eysturoy. De blev bragt i pleje og blev holdt i forskellige små søer i Tórshavn (fig. 4). Fuglene blev mærket i april og maj 1998 (fig. 3). Af de fire kønsbestemte fugle var to hunner og to hanner.

En færøsk mærket sangsvane er genmeldt (fig. 1A), og 12 sangsvaner ringmærket i udlandet er genmeldt på Færøerne (fig. 1B).

Træk, overvintring og spredning

En sangsvane, mærket 23. april 1998 i Tórshavn blev fundet død 21. februar 2000 nær Sligo på den irske nordkyst, 874 km syd for mærkningsstedet.

Ni sangsvaner fra Island og tre fra Storbritannien, er genfundet eller aflæst op til flere gange på Færøerne (fig. 1B). De islandske fugle er mærket på øens nordlige del i perioden 9. august – 16. september, hvor fuglene fælder.

Om efteråret er genmeldt fem islandsk mærkede sangsvaner på Færøerne, alle i november. Af tre ungfugle, mærket 16. oktober 2003 på Mývatn, blev én fundet død og to fundet syge på den samme dag en måned senere ved Vatnsoyrar, Vágur. De to syge fugle blev på Færøerne i over 10 måneder. De to øvrige islandske fugle genfundet i november blev på Færøerne til december.

Om foråret og sommeren er tre britisk og fire islandsk mærkede sangsvaner genmeldt på Færøerne, fordelt med to i marts, to i april,

Fakta Facts

Mærkninger <i>Birds ringed</i>	6
- heraf mærket som unger <i>Ringed as chicks</i>	0
Genmeldinger <i>Recoveries</i>	
Antal genmeldinger <i>No. of recoveries</i>	1
- heraf udenfor Færøerne <i>Recovered abroad</i>	1
Antal fugle <i>No. of individuals</i>	1
- heraf mærket som unger <i>Ringed as chicks</i>	0
Genmeldingsandel <i>Proportion recovered</i>	16,7%
Mærket i udlandet og genmeldt på Færøerne <i>Ringed abroad, recovered in the Faroes</i>	12

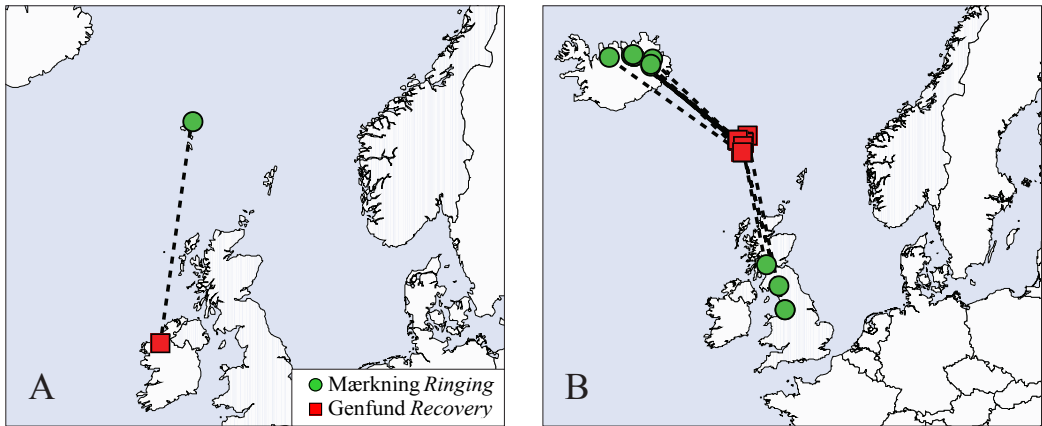

Fig. 1. A) Samtlige genfund af sangsvane ringmærket på Færøerne (n=1) og B) mærkningslokaliteter for sangsvane ringmærket i udlandet og genmeldt på Færøerne (n=12). Fuldt optrukne linjer angiver direkte træk, mens stiplede linjer forbinder mærknings- og genfindssted. A) All recoveries of whooper swans ringed in the Faroes (n=1) and B) ringing sites of whooper swans ringed abroad and recovered in the Faroes (n=12). Unbroken lines indicate direct migration and dashed lines connect ringing and recovery sites.

to i maj og en i juli. En voksen sangsvane han, der overvintrede i England, har også besøgt Færøerne: Fuglen blev mærket 19. november 2003 ved Martin Mere nær Liverpool, hvor den også var i vinteren 2005/2006. Under forårstrækket, 27. marts 2006, blev den aflæst på Færøerne, og i december 2006 var den tilbage ved Martin Mere.

Inden for de seneste år er flere sangsvaner blevet udstyret med satellitsendere, både på Island og i Storbritannien. Et trækstudieprojekt udført af Griffin m.fl. (2011) efterforskede trækruter og trækhøjde i relation til vindmølleinstallationer på havet. Det viste sig, at mange fugle på trækket mellem Island og De Britiske Øer passerer tæt forbi eller over Færøerne både om foråret og efteråret. Studiet viste, at det især var fugle fra Østengland, som fløj hen over Færøerne, mens de fleste fugle fra Vestengland og Skotland passerede sydvest for Færøerne.

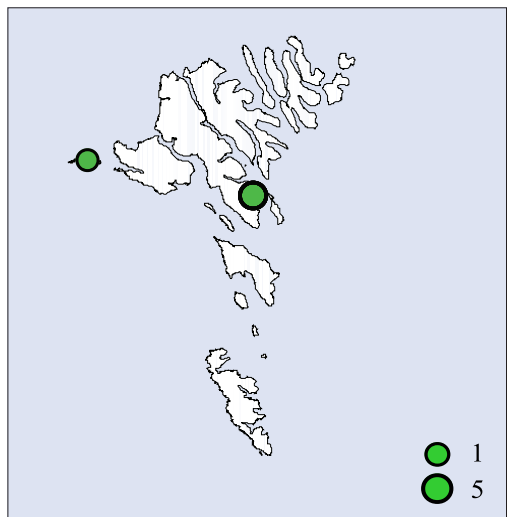

Fig. 2. Mærkningslokaliteter for sangsvane ringmærket på Færøerne (n=6). Ringing sites of whooper swans ringed in the Faroes (n=6).

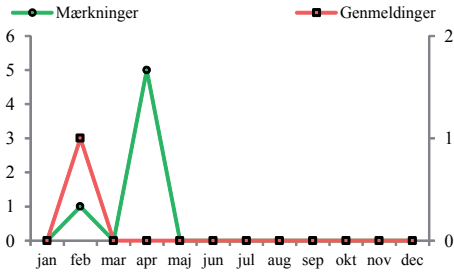

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for sangsvane ringmærket på Færøerne. Month of ringing (green circles) and recovery (red squares) of whooper swans ringed in the Faroes.

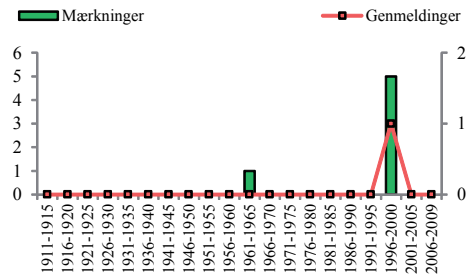

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for sangsvane ringmærket på Færøerne, i femårsperioder. Year of ringing (green bars) and recovery (red squares) of whooper swans ringed in the Faroes (five-year periods).

English summary

Whooper swan has historically been breeding in the Faroes, but went extinct during the 17th century. It is still a common visitor in spring and autumn. There is currently an effort being made to restore a Faroese breeding population based on migrants to the Faroes. Six whooper swans have been ringed in the Faroes. The first was ringed on Mykines in 1964. In the winter 1998 five whooper swans were taken into care (and ringed) in Eiði and kept until they left in spring 1999. One Faroese ringed whooper swan has

been recovered: a young (2y) male ringed 23 April 1998 was found dead on 21 February 2000 near Sligo on the Irish north coast, 874 km south of the ringing site. 12 whooper swans ringed abroad have been recovered in the Faroes: ten from Iceland and three from Britain. Recently, whooper swans have been studied using satellite tracking, both in Iceland and in Britain (Griffith et al. 2010). One study showed that whooper swans migrate past the Faroes both in spring and autumn migration.